

Minskade nettokostnader

KOMMITTÉRAPPORT

Innehåll

1	Bakgrund, uppdrag och sammansättning.....	2
2	Kommitténs arbete.....	2
3	Kommitténs observationer.....	2
3.1	Fastigheter.....	2
3.2	Personal.....	4
3.3	Transporter.....	5
4	Kommitténs förslag.....	5

1 Bakgrund, uppdrag och sammansättning.

Stadsfullmäktige har i sitt beslut om budget för 2022 budgeterat en kumulativ nettokostnadsminskning i hela stadens organisation om 200 000 euro årligen under perioden 2022–2024. Posten är knuten till stadsstyrelsens projekt ”intern effektivitet och tillväxt” inom vilket stadsstyrelsen identifierar möjliga nettokostnadsminskningar. Stadsstyrelsen har fullmakt att under året omfördela kostnaderna/intäkterna att belasta berörda anslag.

Det ankommer alltså på stadsstyrelsen att identifiera möjliga bestående kostnadsminskningar och intäktsökningar motsvarande beloppet 200 000 euro per år under 3 års tid och besluta om de omfördelningar som krävs för att fylla posten om 200 000 euro med konkret innehåll. Modellen, som är ett alternativ till att ge sparbetning i form av belopp eller procentsatser, lägger ansvaret för prioriteringar på stadsstyrelsen i stället för på respektive nämnd eller förvaltning.

Stadsstyrelsen har delat ansvaret för uppdraget mellan två kommittéer. Den 3 februari 2022 har stadsstyrelsen tillsatt dels en kommitté med uppdrag att göra en översyn av möjliga kostnadsminskningar inom stadens organisation med målsättningen att uppnå en nettokostnadsminskning för staden som helhet och dels en kommitté med uppdrag att göra en översyn av möjligheter till ökade intäkter inom stadens organisation med målsättningen att uppnå en nettokostnadsminskning för staden som helhet.

Till medlemmar i kommittén för kostnadsminskningar utsågs Henrik Löthman (ordf.), Conny Nylund, Terese Åsgård och Ola Sundberg.

2 Kommitténs arbete

Kommittén har sammanträtt fem gånger; 8 februari, 14 februari, 21 februari, 14 februari samt 4 april 2022. Eftermiddagen, den 4 mars hölls därtill ett gemensamt möte för kommittén och kommittén med uppdrag att göra en översyn av möjligheter till ökade intäkter.

I sitt arbete har kommittén hört personalchef Sari Hautamäki, redovisningsekonom Boel Josefsson, ekonom Ulrika Granlund, driftsingenjör Ulf Eriksson och miljösamordnare Ulf Simolin.

3 Kommitténs observationer

Kommittén har i samband med sina höranden identifierat vissa temaområden där möjligheter till kostnadsinbesparingar finns. Det är svårt att pris- och tidsätta konkreta åtgärder inom områdena. Kommitténs uppfattning är att man i syfte att åstadkomma bättre resursutnyttjande och högre kostnadseffektivitet bör arbeta vidare med respektive område. För dessa områden redogör kommittén här särskilt.

3.1 Fastigheter

Fastighetsmassa

Staden har tre fastighetsförvaltande enheter infrastruktursektorns fastighetsavdelning, kultur- och fritidssektorns enhet för övriga fritids- och idrottsanläggningar samt bildningssektorns medborgarinstitut.

Sektorerna förvaltade 2021 fastighetsytor enligt följande:

	Våningsyta	Driftskostnad	Driftskostnad€/m ²
Infrastruktursektorn	75 000 m ²	8 593 373 €	114,27
Kultur- och fritidssektorn	9 256 m ²	812 238 €	88,72
Bildningssektorn, Medis	~2 100 m ²	416 000 €	198
Summa:	~86 356 m ²	9 821 611 €	113,73

Ovanstående siffror behöver ses som en indikation. I sammanhanget måste klargöras att Medis driftskostnader kan antas förändras mycket över tid. Eftersom byggnaden inte ägs av staden bokförs alla renoveringsåtgärder som driftskostnader. Det kan göra att årskostnaderna varierar mycket över tid. Därtill behöver poängteras att redovisningen inte skiljer på olika typer av ytor. Exempelvis ingår såväl ouppvärmad som uppvärmd yta vilket kan förklara stora skillnader i driftskostnader.

De fastigheter som infrastruktursektorn och kultur- och fritidssektorn förvaltar ägs av staden.

Medis fastighet Böndernas hus hyrs men hyresavtalet är sådant att staden som hyresgäst bär ansvaret för drift- och underhåll undantaget fasader, vattentak och bärande konstruktioner samt grundrenoveringar av vatten-, avlopps-, el-, värme och ventilationssystem. Årshyran för Böndernas hus är ca 250 000 euro. De totala driftskostnaderna uppgår till ca 400 000 euro. Externa hyresintäkter uppgår till ca 85 000 euro. Delvis finansieras återstående kostnader av Medis externt finansierad verksamhet även om det inte är i form av hyresintäkter.

Utöver detta betalar staden årligen externa hyreskostnader om ca 360 000 euro. Dessa förklaras dels av Medis behov av verksamhetsutrymmen i andra kommuner, dels av upphyrda lokaler i Mariehamn för såväl Medis som andra verksamheters behov.

En minskning av antalet externt upphyrda lokaler till förmån för effektivare användning av stadens egna lokaler skulle kunna minska stadens kostnader med flera hundra tusen.

Såväl infrastruktursektorn som kultur- och fritidssektorn jobbar kontinuerlig med att sänka driftskostnaderna för sina fastigheter. Fastighetskostnader tenderar oberoende av hur optimerad driften är att vara ungefär desamma oberoende av respektive lokalytas nyttjandegrad. En hög nyttjandegrad av fastighetsmassan medför kostnadseffektivitet. Ju fler som kan samsas om samma yta desto fler blir det som delar på de fasta kostnaderna och desto mindre blir fastighetskostnaderna per producerad enhet/person/invånare osv.

Grovt sett uppgår stadens kostnader för egna och upphyrda fastigheter årligen till drygt 10 miljoner euro. En minskning eller uthyrning med 10 % skulle typiskt sett innebära inbesparingar om ca 1 miljon. Försäljning av fastigheter med ingen eller låg nyttjandegrad ger direkt minskade driftskostnader utan att påverka verksamheternas servicenivå.

Energieffektivisering

Det finns förutsättningar att minska fastigheternas driftskostnader genom energieffektiviseringsåtgärder. I takt med stigande energipriser kan det hända att sådana åtgärder endast kommer att minska kostnadsutvecklingen men inte medföra lägre faktiska kostnader.

Underhåll i egen regi

Fastighetsavdelningen har istället för att ha anställd personal som kan utföra arbete upphandlat många även mindre renoverings- och underhållsarbeten. Det finns orsak att överväga om modellen är den mest kostnadseffektiva eller om det vore mer fördelaktigt att upprätthålla en större egen personalstyrka.

Utmanarrätt

Utmanarrätt kan vara en möjlighet att ytterligare hålla driftskostnaderna nere.

3.2 Personal

Personalstyrka

Stadens personalkostnader uppgick 2021 till 43,2 miljoner euro. Personalkostnaderna utgör ca 58 % av stadens totala kostnader. Staden hade per 31.12.2021 motsvarande 861 heltidsanställda. En heltidsanställd person kostar i genomsnitt ca 50 000 euro/år.

Det finns alltid möjlighet att i stadens verksamheter se över rutiner och processer för att säkerställa att staden drar nytta av sin personalresurs på bästa möjliga sätt. Staden har som rutin att i samband med att personal slutar överväga vilka möjligheter som finns att lösa arbetsuppgifter på ett annat sätt för att på så sätt hålla personalstyrkan nere.

Pensionsåldern är inte absolut utan varje medarbetare kan välja att avgå med pension under ett tidsfönster som sträcker sig över flera år. Under perioden 2022-2029 förväntas ändå 90 personer nå "pensionsålder". Av dessa arbetar ett fyrtiotal inom klient- eller elevnära yrken vilket i princip innebär att de behöver ersättas med ny behörig personal när de avgår med pension. Ett knappt tiotal arbetar inom administrativa yrken, en dryg handfull inom kosthållning respektive lokalvård, fastighetsskötsel eller vaktmästeri.

Inom de sistnämnda yrkesgrupperna finns större möjligheter att minska behovet av personal genom ändrade arbetssätt och automation. Bland den administrativa personalen finns flera personer som arbetar med likadana eller likartade arbetsuppgifter. Genom att koncentrera dessa uppgifter till färre personer skall förutsättningarna för standardisering och automatisering av processer öka.

Vakanta budgeterade tjänster

I staden finns för närvarande budgeterade inrättade men inte tillsatta platser till en budgeterad kostnad om 337 000 euro budgetåret 2022. Delvis kan man undvika att tillsätta dessa platser.

Övertidskostnader

Stadens kostnader för övertid år 2021:

Räddningsverket	150 833 €
Bildningssektorn	19 287 €
Äldreomsorgen	89 408 €
Kultur- och fritid	87 €
Infrastruktur, ex räddning	32 801 €
<u>Stadsledningen</u>	<u>10 700 €</u>
Totalt	303 116 €

Söndagsersättningar

Stadens kostnader för söndagsersättningar år 2021:

Kultur- och fritid	35 033 €
Infra (exkl RV)	23 214 €
Kost- och lokal	31 622 €
Totalt	89 869 €

3.3 Transporter

Sommaren 2021 fanns det 68 person- och paketbilar registrerade på Mariehamns stad, fem av dessa var eldrivna. Kostnader för bensin och diesel till fordon uppgick till 119 200 euro. Kostnaderna för fordonsskatt uppgick till 18 364 euro.

Stadens kostnader för avskrivningar av transportmedel uppgick 2021 till 237 000. Notera att kommittén inte fördjupat sig i om avskrivningarna avser mer än endast person- och paketbilar.

Leasingkostnaderna uppgick till

Det finns ingen övergripande analys över nyttjandegrad och inget system för samutnyttjande av fordon mellan avdelningar.

Stadens vaktmästeri kör post ca. 48 timmar/månad vilket motsvarar ca 12 000 euro i lönekostnader.

Staden betalade 2021 fordonsersättningar till ett belopp om 72 716 €. Beloppet motsvarar oförhöjd kilometerersättning för totalt 165 000 km körning med egen bil, fördelat på 365 dagar 452 km per dag. Budgeten för fordonsersättning har minskats med ca 50 000 euro i stadens grundbudget för 2022.

Det bör vara möjligt att hålla kostnaderna för staden fordonspark nere samt att minska antalet körda kilometer.

4 Kommitténs förslag

Kommitténs konkreta förslag framgår av bilaga 1. Kommitténs föreslagna inbesparingar uppgår över tre års tid till 219 719 euro. Utöver kommitténs förslag redovisas i bilagan även vissa möjliga inbesparingar som man inom kommittén inte nått politisk enighet kring. Sammanlagt uppgår de föreslagna och möjliga inbesparingarna över tre års tid till 419 031.

Vad gäller inbesparingar av personalkostnader ser kommittén att det finns förutsättningar till samordning av administrativa funktioner samt att det redan fattade beslutet om att bilda en stadsmiljösektor medför möjligheter till inbesparingar.

Kommittén föreslår inbesparingar inom byggnadsinspektion, infrastruktur samt kultur- och fritid. Vad gäller de två sistnämnda kan inbesparingarna uppnås på olika sätt. Kommittén väljer att ange summor men inte peka ut vilken specifik plats som inte ska tillsättas.

Motkonto	Förslag			Möjlighet			Totalt			
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	
Annonser fmge	111210			2 650	5 300	5 300	2 650	5 300	5 300	
Produktion tv sändningar 1300 euro*11 möten	111210	14 300	14 300				0	14 300	14 300	
Stipendier	111210			6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	
Kommunaktuellt	111210				3 000	3 000	0	3 000	3 000	
Grundarvode Om alla organ minskar 1 ledamot	Flera					8 120	0	0	8 120	
Grundarvode Om alla organ minskar ytterligare 1 ledamot	Flera					8 120	0	0	8 120	
Grundarvode om en nämnd därtill helt utgår	590100/511100		6 130				0	0	6 130	
Extern miljörevision	160100				15 000	15 000	0	15 000	15 000	
Fyrverkerier	130100	3 000	3 000	3 000			3 000	3 000	3 000	
Nettokostnad Böndernas hus	440100									
Medis vävsal 250	440100	10 000	25 050	25 050			10 000	25 050	25 050	
alternativ gamla läromedelscentralen	440100		-15 000	-15 000						
Norra medis 185 m2 godbyvägen 5, keramik	440100		16 946	16 946			0	16 946	16 946	
alternativ skolornas slöjd/bildkonstsalar	440100									
Sponsring,	112130			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	
Medlemskap ICLEI	160100	600	600	600			600	600	600	
Annonsering, stadsplaner på stadskansliet	112110						0	0	0	
Porto ca 5000, (förutsätter digitala lönespecar och fakturor)	112110				4 000	4 000	0	4 000	4 000	
Ålands näringsliv	111210	475	475	475			475	475	475	
Företagarna på Åland	111210	330	330	330			330	330	330	
UBC	111210			1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	
ÅFS Prenumeration	Flera	160	160	160			160	160	160	
Helt sluta trycka och köra listor	flera	2 000	4 000	4 000			2 000	4 000	4 000	
Köra post	112229		12 000	12 000				12 000	12 000	
Infrastruktur, lönekostnader maa reform	51xxxx	25 000	50 000	50 000				50 000	50 000	
lönekostnad byggnadsinspektion	450100		11 800	11 800				11 800	11 800	
Lönekostnad kul-fri maa reform	43xxxx	33 000	45 000	45 000				45 000	45 000	
Lönekostnader på Medis	440100	33 000	45 000	45 000				45 000	45 000	
Stadens stora gåva	111210				3 000	3 000		3 000	3 000	
Medaljer	111210				3 500	3 500		3 500	3 500	
Styrsöstugan	131100				8 000	8 000	0	8 000	8 000	
Försäljning "Pub Bastun"	512261				6 000	6 000	0	6 000	6 000	
Försäljning Rådhuset	512223				20 000	20 000	0	20 000	20 000	
Kalmarnäs förråd försäljning om man kan lösa behovet "gratis"	512256				5 000	5 000	0	5 000	5 000	
Bollhalla, försäljning	461260				58 000	58 000	0	58 000	58 000	
Summa		107 565	213 661	219 791	39 850	168 000	184 240	56 415	396 661	419 031